

Број на Службен весник: /

Датум на објава на Службен весник: /

Број на одлука на Уставен суд (У.бр.): /

КОНВЕНЦИЈАТА ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА БЕЗДРЖАВЈАНСТВО

Составена во Њујорк на 30 август 1961 година.

Договорните страни

Дејствувајќи во согласност со резолуцијата бр.896 (IX)*. Усвоена од страна на Генералното собрание на Обединетите нации на 4-ти декември 1954 година.

Сметајќи дека е потребно да се намали бездржавјанството по пат на меѓународен договор.

Се договорија за следново:

Член 1

1. Државата-договорна страна му го доделува своето државјанство на лице родено на нејзина територија, кое инаку би било лице без државјанство. Таквото државјанство се дава:

(а) при раѓање, по сила на закон: или

(б) по барање поднесено до надлежните власти, од страна на или во име на лицето за кое станува збор, на начин пропишан во националното законодавство. Согласно одредбите од став 2 на овој член, ниедно такво барање не смее да биде одбиено.

Државата-договорна страна која го пропишала давањето на државјанство согласно со под-точка (б) од овој став исто така може да пропише давање на државјанство по сика на закон на таква возраст и под такви услови какви што може да пропише националното законодавство.

2. Државата-договорна страна може да го спроведе давањето на државјанството согласно со под ставот б од став 1 на овој член, под еден или повеќе од следниве услови:

(а) барањето да се поднесе во период, определен од страна на државата-договорна страна, кој започнува не подоцна од возраст од 18 години и трае најмногу до возраст од 21 година, но така што на лицето за кое се работи му се овозможува барем една година за време на која тоа самото може да го поднесе барањето, без притоа да мора да обезбеди правно овластување да го стори тоа:

(б) лицето за кое се работи вообичаено престојувало на територијата на државата-договорна страна за таков период каков може да биде определен од страна на таа држава, кој не надминува пет години веднаш пред поднесувањето на барањето, ниту пак ќе има вкупно траење подолго од десет години:

(в) лицето за кое се работи да не било осудено за престап против државната безбедност, ниту пак осудено на казна затвор во времетраење од пет и повеќе години по тужба за кривично дело:

(г) лицето за кое се работи отсекогаш да било лице без државјанство.

3. Без оглед на одредбите од ставовите 1(б) и 2 од овој член, детето родено во брак на територијата на Државата-договорна страна, чија мајка го има државјанството на таа држава, ќе го стекне при раѓање тоа државјанство, доколку во поинаков случај би било без државјанство.

4. Државата-договорна страна ќе му го даде своето државјанство на лице кое инаку би било без државјанство и кое не може да се стекне со државјанство на Државата-договорна страна на чија територија е родено затоа што ја надминало возраста за поднесување на барањето за државјанство или не ги исполнува потребните услови за престој, доколку еден од родителите во време на раѓањето на лицето го поседувал државјанството на првоспоменатата Држава-договорна страна. Доколку родителите не поседувале исто државјанство во времето на неговото раѓање, прашањето дали државјанството на лицето за кое се работи би требало да се раководи според државјанството на таткото или пак според државјанството на мајката ќе биде утврдено со националното законодавство на таквата Држава-договорничка. Доколку за таквото државјанство е потребно да се поднесе барање, истото ќе се поднесе до соодветниот орган од страна или во име на барателот, на начин пропишан со националното законодавство. Според одредбите содржани во став 5 од овој член таквото барање нема да биде одбиено.

5. Државата-договорна страна може да направи давањето на нејзиното државјанство согласно одредбите содржани во став 4 од овој член да подлежи на еден или повеќе од следниве услови:

(а) барањето да биде поднесено пред барателот да достигне одредена возраст, но не помалку од 23 години возраст, која ќе биде определена од страна на Државата-договорна страна:

(б) засегнатото лице да има престојувало вообичаено на територијата на Државата-договорничка за таков период каков што може да биде утврден од страна на таа Држава, веднаш пред поднесувањето на барањето, а кој нема да биде подолг од три години:

(в) засегнатото лице отсекогаш да било лице без државјанство.

Член 2

Дете најдено на територијата на Државата-договорна страна, во отсуство на доказ за спротивното, ќе се смета дека се родило на територијата на таа држава од родители кои имаат државјанство на таа држава.

Член 3

За целта на утврдување на обврските на Државите-договорни страни според оваа Конвенција, раѓањето на брод или во воздухоплов ќе се смета дека се случило на територијата на Државата под чие знаме плови бродот или на територијата на Државата во која е регистриран воздухопловот, како што може да биде случај.

Член 4

1. Државата-договорна страна ќе му го додели своето државјанство на лице коешто не е родено на територијата на Државата-договорна страна, а кое инаку би било без државјанство, а доколку еден од родителите во времето на раѓањето на лицето поседувал државјанство на таа држава. Доколку во времето на раѓањето на лицето неговите родители не поседувале исто државјанство, прашањето дали државјанството на засегнатото лице ќе се раководи според државјанството на таткото или пак на мајката ќе биде утврдено со националното законодавство на таа Држава-договорна страна. Државјанството доделено во согласност со одредбите од овој став се дава:

(а) при раѓање, по сила на закон: или

(б) по поднесување на барање при надлежните власти, од страна на или во име на засегнатото лице, на начин пропишан во националното законодавство. Според одредбите од став 2 на овој член, ни едно такво барање не смее да се одбие.

2. Државата-договорна страна може да направи давањето на нејзиното државјанство согласно одредбите содржани во став 1 од овој член да подлежи на еден или повеќе од следниве услови:

(а) барањето да биде поднесено пред барателот да достигне одредена возраст, но не помалку од

23 години возраст, која ќе биде определена од страна на Државата-договорна страна:

(б) засегнатото лице да има престојувало вообичаено на територијата на Државата-договорна страна за таков период каков што може да биде утврден од страна на таа Држава, веднаш пред поднесувањето на барањето, а кој нема да биде подолг од три години;

(в) засегнатото лице не било осудувано за сторено кривично дело против националната безбедност;

(г) засегнатото лице отсекогаш да било лице без државјанство.

Член 5

1. Доколку законот на Државата-договорна страна повлекува губење на државјанството како последица на која било промена на личниот статус на лицето како што е склучување брак, раскинување на брак, озаконување, признавање или усвојување, таквото губење на државјанството ќе биде условено со поседување или стекнување на друго државјанство.

2. Доколку, според законот на Државата-договорна страна, вонбрачното дете изгуби државјанство на таа држава како последица на признавање на сродство, на истото ќе му биде дадена можноста да го поврати тоа државјанство по пат на писмено барање до соодветниот орган, а условите што го регулираат таквото барање нема да бидат построги отколку условите поставени во став 2 од член 1 на оваа Конвенција.

Член 6

Доколку законот на Државата-договорна страна пропишува губење на нејзиното државјанство од страна на брачниот другар или децата на лицето, како последица на губењето или одземањето на државјанството од страна на тоа лице, таквото губење на државјанството ќе биде условено од нивото поседување или стекнување со друго државјанство.

Член 7

1.(а) Доколку законот на една Државата-договорна страна дозволува откажување на државјанството, таквото откажување нема да резултира со губење на државјанството, освен ако засегнатото лице поседува или се стекне со друго државјанство.

(б) Одредбите од под-ставот (а) од овој став нема да се применуваат онаму каде нивната примена би била недоследна на начелата содржани во членот 13 и 14 од Универзалната декларација за човековите права, усвоени на 10-ти декември 1948г.од страна на Генералното собрание на Обединетите Нации.

2. Државјанин на Држава-договорна страна кој бара натурализација во странска држава нема да го изгуби своето државјанство, освен ако се стекнал или му било дадено уверување дека ќе се стекне со државјанството на таа странска држава.

3.Согласно одредбите содржани во ставовите 4 и 5 од овој член, државјанин на Државата-договорна страна нема да го изгуби своето државјанство, и при тоа да стане лице брз државјанство врз основа на негово заминување, престој во странство, поради тоа што не се пријавил или врз која било друга слична основа.

4.Натурализирано лице може да го изгуби своето државјанство заради престој во странство за период не помал од седум последователни години, онака како што е определено со законот на засегнатата

Држава-договорна страна, доколку не успее да ја искаже намерата да го задржи своето државјанство пред надлежниот орган.

5. Во случај на државјанин на Држава-договорна страна, роден вон нејзината територија, законот на таа Држава може да го услови задржувањето на нејзиното државјанство по истекот на една година од достигнувањето на полнолетството на тоа лице, со престој во тоа време на територијата Државата или заведување кај надлежниот орган.

6. Освен под околностите споменати во овој член, лицето нема да го загуби државјанството на Држава-договорна страна, доколку со таквото губење на државјанството би станал лице без државјанство, без оглед на тоа што таквото губење на државјанството не е јасно забрането со која било од другите одреби од оваа Конвенција.

Член 8

1. Државата-договорна страна нема да му го одземе државјанството на лицето, доколку со таквото одземање тоа би станало лице без државјанство.

2. Без оглед на одредбите од став 1 на овој член, на едно лице може да му биде одземено државјанството на Државата-договорна страна;

(а) под околностите во кои според ставовите 4 и 5 од член 7, дозволиво е едно лице да го загуби своето државјанство;

(б) онаму каде државјанството е добиено со лажно претставување или измама.

3. Без оглед на одредбите од став 1 на овој член, Држава-договорна страна може да го задржи правото да му го одземе државјанството на лицето, ако во времето на потпишување, ратификација или пристапување, појасни дека го задржува таквото право на задржување врз еден или повеќе од подолунаведените основи, како основи кои постоеле во националното законодавство во тоа време:

(а) дека, недоследно на својата должност на лојалност кон Државата-договорна страна, лицето:

(i) не почитувајќи ја експлицитната забрана од страна на Државата-договорна страна, дава или продолжува да дава услуги, или прима или продолжува да прима надоместоци од друга Држава, или

(ii) се однесува на начин што сериозно ги загрозува виталните интереси на државата:

(б) дало заклетва, или формална изјава за лојалност кон друга држава, или дефинитивни докази за неговата одлука да ја прекине лојалноста кон Државата-договорна страна.

4. Државата-договорна страна нема да ја искористи својата моќ за одземање на државјанството, дозволена со став 2 и 3 од овој член, освен согласно со закон според кој на засегнатото лице ќе му се обезбеди право на правично сослушување пред суд или друго независно тело

Член 9

Државата-договорна страна не смее да му го одземе државјанството на кое било лице или група лица вез расни, етнички, верски или политички основи.

Член 10

1. Секој договор меѓу Државите-договорни страни што го пропишува прашањето на пренос на територија, ќе содржи такви одредби осмислени со цел да се осигура ниту едно лице да не остане без државјанство, како резултат на преносот на територија. Државата-договорна страна ќе ги вложи сите можни напори со цел да обезбеди дека кој било таков договор кој го склучила со Држава која не е членка на оваа Конвенција, ги содржи таквите одредби.

2. Во отсуство на такви одредби, Државата-договорна страна на која и се врши пренос на територија, или која на друг начин стекнува територија, ќе им го пренесе своето државјанство на оние лица коишто инаку како резултат на преносот или стекнувањето на територија би станале лица без државјанство.

Член 11

Државите-договорни страни ќе се залагаат за формирање на тело во рамките на Обединетите нации што е можно поскоро по депонирањето на Шестиот инструмент за ратификација или пристапување, до кое лицето кое се повикува на оваа Конвенција, може да се обрати со цел да му се разгледа барањето како и за помош во претставувањето на истото пред надлежниот орган.

Член 12

1. Што се однесува до Државата-договорна страна која не го дава своето државјанство при раѓање, по сила на закон, како што е содржано во одредбите од став 1 член 1, или од член 4 од оваа Конвенција, одредбите од ставот 1 член 1, или од член 4 како што може да е случај, ќе важат за лица кои се родени пред, како и лица кои се родени по стапувањето во сила на оваа Конвенција.

2. Одредбите од став 4 член 1 од оваа Конвенција ќе важат за лица родени пред како и за лица родени по стапувањето во сила на оваа Конвенција.

3. Одредбите од член 2 од оваа Конвенција ќе важат само за деца најдени на територијата на Државата-договорна страна по стапувањето во сила на Конвенцијата за таа држава.

Член 13

За оваа Конвенција нема да се смета дека влијае врз кои било одредби кои се поповолни за намалување на бездржавјанството, кои може да се содржани во законот на која било Државата-договорна страна,

кој е во сила во моментот или подоцна ќе стапи во сила, или пак кои може да се содржани во која било друга конвенција, спогодба или договор, кои се во сила во моментот или подоцна ќе стапат во сила меѓу две или повеќе Државите-договорни страни.

Член 14

Каков било спор меѓу Државите-договорни страни во поглед на толкувањето и примената на оваа Конвенција, кој не може да се реши со други средства, ќе биде поднесен до Меѓународниот суд на правдата, по барање на која било од страните во спорот.

Член 15

1. Оваа Конвенција се применува и во несамоуправни, поверенички, колонијални и други територии надвор од матичната држава за чии меѓународни односи е одговорна која било од Државите-договорнички: засегнатата Државата-договорна страна, според одредбите од став 2 од овој член, во времето на потпишување ратификација или пристапување, ќе ги наведе територијата или териториите надвор од матичната држава врз кои Конвенцијата се применува *ipso facto*, како резултат на таквото потпишување, ратификација или пристапување.

2. Во кој било случај во кој, за целите на државјанството, за територијата надвор од матичната држава која не се третира како единствен цел од територијата на матичната држава или во кој било случај во кој, според уставните закони и пракса на Државата-договорна страна или на територијата надвор од матичната држава потребно е да се добие претходна согласност од територијата надвор од матичната држава, за примената на Конвенцијата врз таа територија, таа Државата-договорна страна ќе настојува да ја обезбеди потребната согласност на територијата надвор од матичната држава во рок од дванаесет месеци од датумот на потпишување на Конвенцијата од страна на таа Држава-договорна страна, а кога таквата согласност ќе се добие Државата-договорна страна писмено го известува Генералниот секретар на Обединетите нации. Оваа Конвенција се применува врз територијата или териториите именувани во таквото писмено известување, од датумот на прием на истото од страна на Генералниот секретар.

3. По истекувањето на дванаесетмесечниот период, наведен во став 2 од овој член, засегнатите Држави-договорни страни, го информираат Генералниот секретар за резултатите од консултациите со таквите територии надвор од матичната држава чии меѓународни односи истите се одговорни и чија согласност за примената на оваа Конвенција истата може да не ја дале.

Член 16

1. Оваа Конвенција ќе биде отворена за потпишување во Седиштето на Обединетите Нации од 30-ти август до 31-ви мај 1962г.

2. Оваа Конвенција ќе биде отворена за потпишување во име на:

(а) која било Земја членка на Обединетите Нации;

(б) која било друга држава која е поканета да учествува на Конференцијата на Обединетите нации за отстранување или намалување на идната појава на бездржавјанство.

(в) која било држава до која Генералното собрание на Обединетите нации може да упати покана за потпишување или пристапување.

3. Оваа Конвенција ќе биде ратификувана, а инструментите за ратификација ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на Обединетите нации.

4. Оваа Конвенција ќе биде отворена за пристапување од страна на државите споменати во став 2 од овој член. Пристапувањето ќе биде извршено со депонирањето на инструментот за пристапување кај Генералниот секретар на Обединетите нации.

Член 17

1. Во времето на потпишување, ратификација или пристапување, која било Држава може да стави резерва во однос на член 11, 14 или 15.

2. Никакви други резерви во однос на оваа Конвенција нема да бидат допуштени.

Член 18

1. Оваа Конвенција ќе стапи во сила две години по датумот на депонирање на Шестиот инструмент за ратификација или пристапување.

2. За секоја држава што ја ратификува или пристапува кон оваа Конвенција, истата ќе стапи во сила по депонирањето на Шестиот инструмент за ратификација или пристапување, на деведесетиот ден по депонирањето од страна на таа Држава на нејзиниот инструмент за ратификација или пристапување или пак на датумот на оваа Конвенција стапува во сила, согласно со одредбите од став 1 од овој член, односно на оној датум кој е подоцнежен.

Член 19

1. Која било Држава-договорна страна може да се одрекне од оваа Конвенција во кое било време по пат на писмено известување упатено до Генералниот секретар на Обединетите нации. Таквото одрекување за засегнатата Држава-договорна страна ќе стапи во сила во рок од една година од датумот на приемот на истото од страна на Генералниот секретар.

2. Во случаите каде во согласност со одредбите од член 15 оваа Конвенција станала важечка за територии надвор од матичната на Државата-договорна страна, таа држава, може во било кое време потоа, со согласност на засегнатата територија, да упати писмено известување до Генералниот секретар на Обединетите нации одрекувајќи се од оваа Конвенција во однос на таа територија. Одредувањето ќе стапи во сила една година по датумот на приемот на таквото писмено известување

од страна на Генералниот секретар, кој писмено ќе ги извести сите други Држави-договорни страни за таквото писмено известување и за датумот на приемот на истото.

Член 20

1. Генералниот секретар на Обединетите нации писмено ќе ги извести сите членки на Обединетите нации и државите коишто не се членки, а се споменати во член 16 за следново:

- (а) потпишувања, ратификации и пристапувања согласно член 16;
- (б) резерви согласно член 17;
- (в) датумот на кој оваа Конвенција стапува во сила согласно член 18;
- (г) одржувања согласно член 19.

2. Генералниот секретар на Обединетите нации најдоцна по депонирањето на Шестиот инструмент за ратификација или пристапување, ќе му го стави до знаење на Генералното собрание прашањето за воспоставување, согласно член 11, за такво тело какво што е споменато во истиот.

Член 21

Оваа Конвенција ќе биде регистрирана од страна на Генералниот секретар на Обединетите нации на датумот на нејзиното стапување во сила.

Во сведоштво на тоа, долупотпишаните Полномошници ја потпишаа оваа Конвенција.

СОСТАВЕНО во Њујорк на триесеттиот ден од август, илјада деветстотини шеесет и првата година, во еден примерок, чиј кинески, англиски, француски, руски и шпански текст се поднакво автентични и кој ќе биде депониран во архивите на Обединетите нации, додека пак заверени копии од истиот ќе им бидат доставени од страна на Генералниот секретар на Обединетите нации на сите Членки на Обединетите нации, како и на земјите коишто не се членки на Обединетите нации, а се споменати во член 16 од оваа Конвенција.

*Обединети нации, официјални записи на Генералното Собрание. Трета седница, дел 1, стр.71.